

Cavalerii noptii

MARE ROMAN ISTORIC NATIONAL DIN VIAȚA LUI

PENES, CURCANUL

DE RADU MÎHNEA

Anume, tocmai când bătauşii, cari isbutiseră să scape din curte, veneau în goană desnădăjduită în spre poartă, sărise în stradă, pe fereastră, cu Săftica în braţe şi Ilie Geambaşul, care însă din pricina faţadei casei, nu putea vedea ce se petrece în curte.

Ticălosul, care era însă ager nu numai la trup, ci şi la minte, văzând că oamenii aşezaţi în mijlocul străzii, îşi duc armele la ochi, răcnî odată, de se cutremură văzduhul şi scoţând pumnalul dela brâu, îi aşeză vârful pe inima Săfticăi, strigând cât putea, spre a fi auzit de toţi.

— *Dacă trageţi un singur foc, străpung inima miresei!*

Săritura fiorosului bătauş pe fereastră şi ameninţarea acestuia de a străpunge cu pumnalul inima Săfticăi, se petrecură cu aşa repeziciune, încât Vasile, care îl zărise cel dintâi pe Geambaşul cu cumnata lui în braţe, nici nu avusese vreme măcar să ia măsuri pentru smulgerea jertfei din braţele răpitorului său. Aşa că acuma, în urma grozavei ameninţări a ticălosului, oamenii din linia întâia se uitaу nedumeriţi şi neştiind ce să facă, când la Vasile, dela care aşteptau porunci, ca dela un fel de conducător firesc al lor, când la Geambaşul, care ţinea vârful pumnalului îndreptat asupra pieptului miresei, când la bătauşii călări, cari între timp, veneau în goană în spre poartă, fără să bănuiască, cum că şeful lor îi scăpase dela o moarte sigură.

— Să nu trageţi — le strigă în cele din urmă cetăţenilor din linia întâia Vasile, care nu mai avea ochi, decât spre a se uita cu groază la mâna lui Ilie Geambaşul, pe care îl ştia în stare să-şi ducă ameninţarea la îndeplinire. — Să nu trageţi, dar nici să nu-i lăsaţi pe niciunul să scape!

— Ba o să-i lase grozav — strigă Ilie Geambaşul, cu un rânjet plin de batjocură — căci dacă nu-i lasă, nici eu n'o mai las vie din braţe pe Săftica.

— Dar atunci nici tu nu vei mai pleca viu de aici! — răspunse Vasile, scrâşnind din dinţi.

Între timp, bătauşii călări ajunseră în faţa porţii şi zărindu-şi căpetenia, se adunară în jurul lui. Unul din ei sări de pe cal şi în locu-i încălecă Geambaşul, fără

însă de a o lăsa din brațe pe mireasă. Odată călare, fiorosul bătauş își roti privirea pe deasupra oborenilor adunați în stradă, cărora acum li se alăturaseră și cei veniți din curte pe urmele ticăloșilor. Dar când își dădu seama că, nu se poate măsura cu cele câteva sute de cetățeni, din cari o bună parte aveau arme de foc, scrâșni din dinți și înjură în chipul cel mai murdar. Pe urmă, așezând din nou vârful pumnalului pe pieptul miresei, care tot nu-și revenise încă în fire, ieși din mijlocul alor săi și strigă mulțimei:

— Să facem un târg! Eu vă dau mireasa și voi ne lăsați să plecăm în pace. Dacă nu, vom căuta să ne croim drum cu sila, dar atunci nici pe Săftica n'o veți mai avea vie!

— Nu ți se pare că ceri cam mult, treizeci și mai bine de vieți păcătoase, pentru una singură? — strigă Vasile, care nu se putea împăca cu gândul de a nu răsbuna ticăloasa purtare a fostului său șef.

— Cu tine nu stau de vorbă! — răspunse bătauşul, aruncând fulgere din ochi. — Cu tine mă voi răfui altădată, pentru îndrăsneala pe care ai avut-o de a ridica tot Oborul împotriva mea! Vreau să știu însă acum și numaidecât — urmă nemernicul, adresându-se mulțimei — dacă facem târgul, sau ba. N'am vreme de pierdut! Răspundeți!

După aceste cuvinte, își poate da seama oricine, nu numai de obrăsnicia, dar și de îndrăsneala fără seamăn a lui Ilie Geambașul.

Incunjurat de câteva sute de oameni, dintre cari fiecare dornic de a-și împlânta cuțitul în inima lui, prins într-o capcană, de unde, dacă se ajungea la o încăerare, fără îndoială că nu mai scăpa viu, în loc să vorbească cu frumosul, căutând, să se înțeleagă cu binele, el sfida cu nerușinare numărul covârșitor al dușmanului și aproape poruncea, în loc să se roage.

Și pentru ce? Pentru că-și dădea seama că orice ar spune, că oricum și-ar bătea joc de mulțime, aceasta nu se va atinge de el, din pricina Săfticăi, a cărei viață era în mâinile lui. Și cele ce urmau erau menite să dovedească, cum că ticălosul nu se înșelase în socotelile sale.

Din mijlocul cetățenilor, cari se îngrămădiseră în fața porții, se desprinse Nae Cintezu, nunul mare și grăi astfel:

— Oameni buni, nenorocirea s'a întâmplat în casa mea, fina mea este în primejdie și deci vă rog să mă lăsați pe mine să hotărâsc. Geambașule — se întoarse el apoi în spre bătauș — târgul este primit! Ne dai mireasa și noi te lăsăm să pleci, cu oamenii tăi, fără ca vreunul din noi să vi se pună în cale!

— Cuvântul d-tale cheazășie că târgul va fi ținut, așa după cum l'am încheiat noi doi, Nae Cintezu? — întreabă Geambașul.

— Da, ai cuvântul meu!

Atunci Ilie Geambașul, care știa prea bine că vorba toptangiului era sfântă pentru oboreni și care mai știa că, Nae Cintezu era om de cuvânt, călări până lângă negustor și i-o dădu în brațe pe Săftica.

La un semn al lui Cintezu, mulțimea făcu drum și bătaușii o luară din loc, în goana cailor, urmați de blestemele a sute de oameni,

Ilie Geambașu scăpase numai mulțumită sângelui său rece. Trebuia însă să fie cineva, pe care mulțimea să-și verse furia și acest cineva fu găsit în persoana unuia dintre bătaușii, cari fuseseră smulși de pe cai, încă în curte.

Pe acesta, pe care un drac de oborean îl legase cobză și deci nu putuse să mai fugă cu tovarășii săi, mulțimea îl duse într'o cârciumă din apropiere și acolo se alcătui un fel de tribunal al poporului, care avea să judece în el pe Ilie Geambașul.

Ai siluit? Ai necinstit femei, cari n'au vrut să ți se dea? Ai furat copile nevinovate, de lângă părinții lor terorizați? Ai amenințat cu moartea neveste, cari n'au vrut să se lase pângărite de tine? — Acestea și alte multe întrebări asemănătoare îi fură puse bătaușului prins, la cari firește că tovarășul de fărădelegi al lui Ilie Geambașul, nu putea să răspundă, căci la toate ar fi trebuit să spună: da!

Și atunci, poporul răzbună toate păcatele săvârșite de fiorosul bătauș și tovarășii săi, în răstimp de mulți ani de zile, năpustindu-se cu ciomege, cu scaune, cu rețele și pari, asupra mizerabilului prins, care nu scăpa de pedeapsa cruntă dar bine meritată, nici chiar când se prăbuși la pământ în nesimțire.

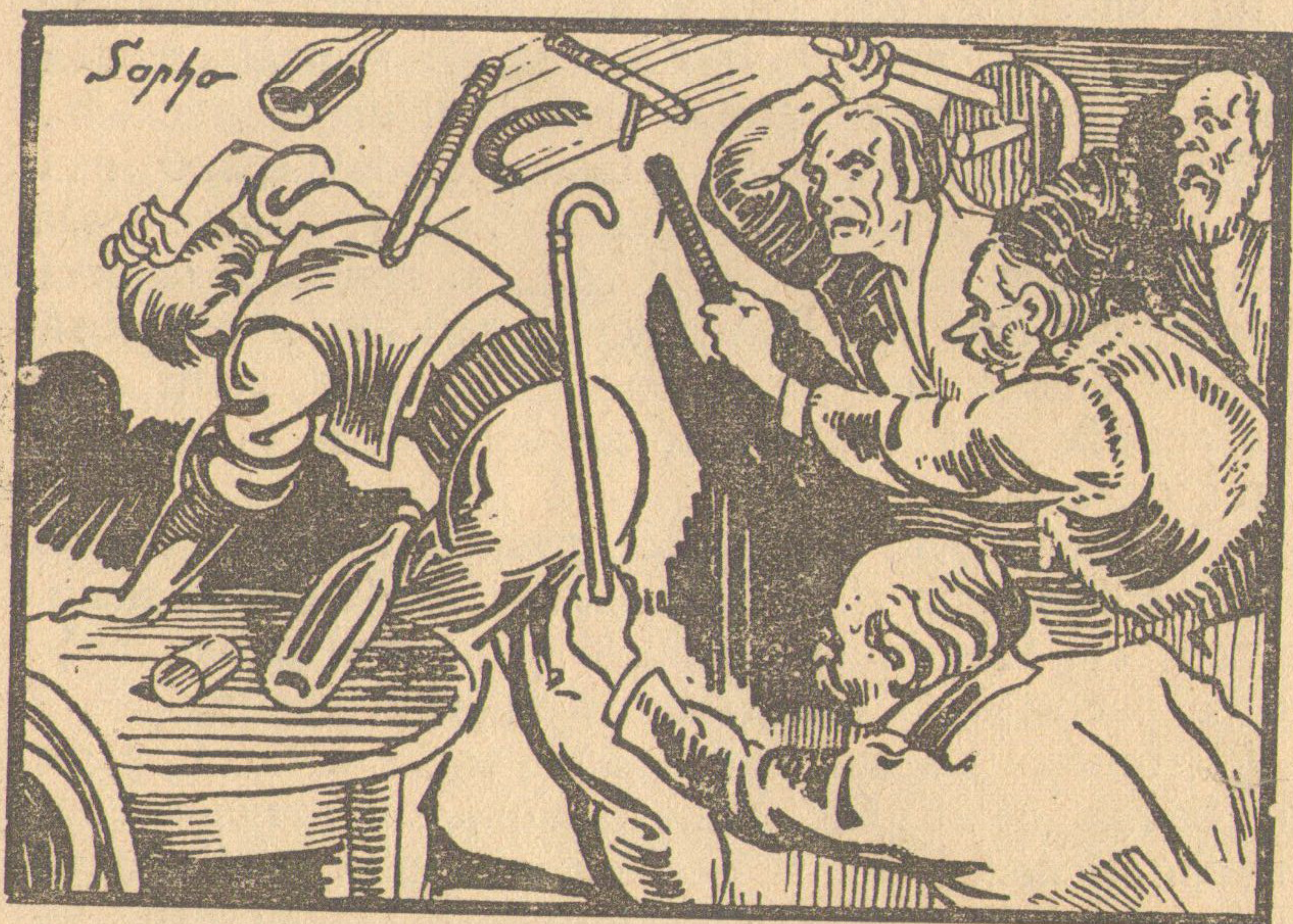
În timpul acesta, în curtea toptangiului se desfășura

o altă parte a primei înfrângerii pe care o avusese Ilie Geambașul în viața lui.

După ce Săftica fu readusă în simțiri, Vasile își strânse mai mulți prieteni în jurul lui și începură să se sfătuiască, cum să scape Capitala de această pacoste, de acest flagel, care se numea Ilie Geambașul.

Vasile mai era mânat însă și de o altă pricină, în această dorință a lui de a pune capăt fărădelegilor Geambașului.

Ca fost tovarăș al bătaușului, cunoștea îndeajuns de bine firea acestuia și știa că îndrăsneala pe care o avusese el față de Geambașu în după amiaza și în seara acelei zile, netrebnicul nu o va lăsa nepedepsită.

Un, Vasile știa că Ilie Geambașul nu pedepsea, decât în două feluri: cu pumnul, sau cu cuțitul.

Cu pumnul, îi arătase căderea lui în disgrație, în după amiaza zilei, când îl lovise pe neașteptate și cu atâta putere, încât îl dădu jos de pe cal, chiar la intrarea în biserică, atunci, când la cererea bătaușului de a-i aduce în noaptea aceea chiar pe propria sa cumnată, îndrăsnise să-i răspundă supărat că, pleacă din bandă.

Cealaltă faptă a sa însă, aceea de a fi ridicat întregul Obor împotriva lui, Geambașul n'o putea pedepsi decât cu cuțitul.

Dându-și seama deci de soarta ce-l aștepta și înțelegând că, nu vor trece decât doar câteva zile, până când trupul său neînsuflețit va fi găsit cu inima străpunsă, în vreun gang, sau în vreo stradă întunecoasă, Vasile se gândi că, singurul mijloc de a scăpa de această soartă, ar fi să i-o ia el înainte bătașului, punând el la cale nimicirea acestuia.

Momentul era de altfel îndeajuns de prielnic. Conservatorii, din a căror tabără făcea parte bătașul, deveniseră în timpul din urmă, din pricina politicei lor de prietenie față de Turcia, foarte rău văzuți de popor și afară de aceasta, ticăloșiile Geambașului, cărora le pusese vârf isprava din acea seară, ajunseseră să-i scoată pe toți din sărite, să-i înfurie atât de grozav, încât se putea spune că, nu trebuia decât să dea semnalul cineva pentru ca lupta de stârpire a Geambașului să înceapă.

Dându-și seama de toate acestea și înțelegând mai ales, că prilejul era în seara aceea mai propice decât oricând, Vasile adună în jurul său cât mai mulți oameni hotărâți, dar mai ales dintre aceia, cari aveau pricini să dorească pieirea Geambașului — și Doamne, mulți mai erau aceștia — și urcându-se pe o masă, le ținu următoarea cuvântare:

— Fraților, sacul s'a umplut, paharul a ajuns să se verse! Indrăzneala și ticăloasele isprăvi ale Geambașului au scos din fire întreaga capitală și nu mai putem îngădui ca pacostea să dăinuiască în mijlocul nostru.

Vă vorbește un om, care până astăzi a făcut parte din banda bătașului, unde a ajuns din pricina unor împrejurări nenorocite și de unde n'a putut să se smulgă până acum, din cauză că Geambașul pedepsește cu moarte pe toți aceia, cari au fost la el și-l părăsesc. Cunoașteți și voi, cunosc și eu, poate mai mult decât voi, nenumărate cazuri, când flăcăi în floarea vârstei au fost găsiți cu capetele despicate sau cu inima străpunsă, pe marginea gârlei, pe uliți înfundate sau pe locuri părăsite. În cele mai multe cazuri nu se descoperea ucigașul, adeseori însă lumea îl bănuia și bănuiala era îndreptățită. Aproape întotdeauna făptașul era Ilie Geambașul, sau oamenii săi, iar jertfele erau foști tovarăși, pe cari împrejurările nenorocite îi împingeau în banda bătașului

și cari de o zi, sau două, o părăsiseră, îngroziți de fărădelegile ce se săvârșeau acolo.

Ca fost tovarăș al Geambașului, deci, sunt mai în măsură decât voi, să cunosc cu amănuntul păcatele acestui nemernic, păcate, din cari ați avut prilejul să vedeți și voi unul astă seară.

Ei bine, fraților, asemenea păcate, ca încercarea de a o răpi pe mireasa de astăzi, apasă pe sufletul fiorosului bătauș, cu zecile, cu sutele, cu miile chiar.

Dar acest soi de fărădelegi nu este, decât unul, din șirul nesfârșit de feluri de crime, cari au fost săvârșite de el. Nu trebuie să le înșir eu, deoarece le cunoașteți cu toții și ar trebui să ne pierdem o noapte întreagă, numai pentru a le spune pe nume.

— Așa este, așa este! strigă mulțimea, ale cărei rânduri se îngroșeau tot mai mult cu oameni dintre aceia, cari luaseră parte la fugărirea bătaușilor.

— Fapta lui de astă seară însă — urmă Vasile cu inflăcărare, văzând că toată lumea îi dădea dreptate — a pus vârf tuturor mișeliilor sale. Să ceri unui tovarăș de al tău, să-ți aducă, chiar în noaptea nunții, pe mireasa propriului său frate, pentru a o necinști, însemnează nu numai că ai pierdut orice măsură, dar și că lumea, cu care nu ai nici un fel de legături, se poate aștepta ca într'o bună zi, să dai foc orașului întreg, numai spre a te desfăta la priveriștea uriașelor vâlvătăi, așa cum a mai făcut în vremuri uitate, nu știu care împărat. Dacă nu-și mai respectă nici măcar tovarășii, ne putem aștepta la orice din partea lui.

Și fraților, pentru ce își îngăduie bătaușul fărădelegi, din ce în ce mai mari?.. Pentru că vede că nimeni nu îndrăsnește să-l înfrunte, pentru că toate nemerniciile lui rămân nepedepsite.

Ori, așa nu mai poate merge! Trebuie să ne hotărâm odată să punem capăt isprăvilor lui criminale, trebuie să ne hotărâm să-i dăm o pedeapsă pilduitoare, care să-i taie nasul, care să-l facă să înțeleagă că, Bucureștii nu sunt moșia lui și că cetățenii capitalei nu se socotesc robii săi.

— Așa este!... Să-i tragem o bătaie, cum nu s'a mai

pomenit!... Să-l sfâșiem! — se auziră din toate părțile glasurile poporului revoltat.

— Dar cum să facem asta? — întrebă cineva din mulțime, — care între timp ajunsese la vreo cinci sute de oameni și care nemai încapând în casă, umplea acum curtea. — Cum să punem mâna pe el, să-i tragem bătaia pilduitoare, când ticălosul umblă aproape întotdeauna întovărașit de bătauși?

— Bătaușii lui nu trebuie să vă sperie — răspunse Vasile — deoarece ați putut vedea chiar și astă seară, câte parale fac. Ei nu sunt, ceeace sunt, decât numai atunci, când au în fața lor obrăznicia și îndrăzneala șefului lor. Ați văzut chiar acum câteva ceasuri că, de îndată ce Geambașul a dispărut din fruntea lor, a fost îndeajuns un iureș din partea câtorva oameni înarmați, cu ce a dat Dumnezeu, pentru a-i pune pe fugă ca pe niște iepuri.

Așa că, tovarășii bătaușului nu trebuie să ne sperie. Cu ei sfârșim mai ușor decât vă puteți închipui, mai ales, dacă vom căuta să fim tot atât de vicleni ca și Geambașul.

— Ce să facem?... Spune-ne ce să facem, căci tu știi mai bine, cum îi putem veni de hac? strigă iarăși cineva din mulțime.

— Aveți dreptate! — reluă Vasile. — Eu cunosc atât părțile lui slabe, cât și obiceiurile lui și bizuindu-mă tocmai pe această împrejurare, m'am gândit la un plan, care ne-ar îngădui să-l punem cu botul pe labe!

— Să auzim... Să auzim... Vorbește... Să auzim planul! răsună din rândurile mulțimei.

— Fraților — începu Vasile, cu ochi scânteietori — mâine încep alegerile. După un obicei, pe care i-l cunoaștem cu toții, de ani de zile, Ilie Geambașul va colinda tot orașul cu bandele lui de bătauși, terorizând lumea, spre a stoarce cât mai multe voturi pentru albi. După ce-și va fi făcut raita, Geambașu se va duce la cârciuma „La Berbec” din capul Căii Șerban Vodă, unde este locul lui de întâlnire cu tovarășii săi. Bătaușul și-a ales această cârciumă, fiindcă este cea mai apropiată de Primărie și deci, în caz de nevoie, poate fi chemat cât mai grabnic de stăpânii săi. La Berbec, Geambașu stă

de obicei până către seară, până când se sfârșește cu numărătoarea voturilor.

Aici trebuie să năvălim peste el, aici trebuie să-l prindem și să-i dăm o lecție, care să-i taie odată pentru totdeauna pofta de a-și mai bate joc de un oraș întreg.

Și iată de ce spun că aici trebuie să-l atacăm.

Geambașul își lasă pe la fiecare local de vot, câte cincisprezece-douăzeci din oamenii săi, ca în caz de nevoie, când roșii ar veni în număr prea mare să voteze, să fie cine să-i împiedice. În chipul acesta, Ilie Geambașul nu mai ajunge să aibă cu el, la Primărie, decât douăzeci-treizeci de bătauși, pe cari îi așează în jurul Primăriei, iar el se duce cu câțiva, să bea la Berbec, de unde apoi, dacă se simte nevoie, oamenii lui vin să-l ia.

Deaceea, pentruca împotrivirea să fie cât mai mică și încăerarea cu cât mai puține urmări grave, planul meu este, ca Geambașul să fie atacat la Berbec, și anume atunci, când nu este încunjurat, decât de câțiva din bătaușii săi.

— Bravo! ... La Berbec să-l călcăm!... Să-l facem din berbec, batal! .. Acolo să-l învățăm minte să ne mai necinstească fetele și nevestele!... strigă mulțimea, a cărei furie împotriva bătaușului creștea în fiecare clipă.

— Dar trebuie să mergem după un plan chibzuit mai dinainte, fraților — reluă Vasile, cu inima tremurândă de bucurie, că va putea să-i răsplătească Geambașului rușinea pe care i-o făcuse ziua, lovindu-l de față cu o ceată întreagă de nuntași.

— Spune-ne cum să mergem și vom face cum zici tu, că tu îl cunoști mai bine! strigă din nou cineva din mijlocul cetățenilor.

— Nu putem merge cu toții deodată — zise fratele mirelui — deoarece atunci, atât Geambașul, dar mai ales poliția, ar prinde de veste, iar la caz de nevoie, dacă an fi prea mulți, s'ar scoate armata și ne-ar împrăștia.

Deaceea, se va duce fiecare de capul lui, ca și când am merge să vedem rezultatul votului și ne întâlnim apoi în fața Primăriei, unde după ce ne vom fi adunat destui, vom porni să-l învățăm minte pe Geambașu.

— Așa vom face!... Măine, la Primărie cu toți!

— Dar la câte să fim acolo? întrebă un oborean, chiar de lângă masa pe care se urcase Vasile.

— Eu zic să începem să ne ducem cam de pe la nouă, zece, ca să fim cu toții strânși până la amiazi — răspunse Vasile — căci la amiazi Geambașul e fără îndoială la Berbec.

— Așa rămâne! La amiazi toți vom fi în fața primăriei!

— Acuma fraților — reluă fostul tovarăș al bătașului — trebuie să vă mai spun încă ceva. Inapoiindu-vă pe la casele voastre, dați de știre tuturor prietenilor voștri și mai ales acelora, cari au avut câte ceva de suferit de pe urma Geambașului, ca să știe ce am pus la cale și deci să vină și ei. Cu cât vom fi mai numeroși, cu atât va fi încăerarea mai scurtă și deci cu atât mai puțini vor fi aceia dintre noi, cari vor avea de îndurat loviri din partea bătașilor.

— Vom veni toți!... Vom veni tot orașul!... Nu este altă în București, pe care să nu fie cel puțin zece familii, cari au să se plângă împotriva Geambașului!... Să piară Geambașul!... Să piară pacostea capitalei!...

După aceea poporul se împrăștie, ducându-se fiecare pe strada lui, să vestească marea expediție de pedepsire a lui Ilie Geambașul.

În timpul acesta, fiorosul bătaș se îmbătase cumplit într'o cârciumă de pe strada Traian, căutând să-și înece în vin necazul și groasnica mânie, de a fi fost silit să se retragă învins, din fața cetățenilor, cari până atunci tremurau de el, ca de un bici al lui Dumnezeu.

Era cea dintâi înfrângere din viața bătașului, dar nu și cea de pe urmă.

Dacă ar fi știut el ce-l aștepta a doua zi!...

*

A doua zi, 27 Aprilie, 1875, capitala era într'o fierbere cu totul neobișnuită.

Albii prinseseră de veste despre conjurația dela Mazar-Pașa, unde toată opoziția se unise să răstoarne guvernul și știind că tot poporul era de partea roșilor, se gândiră să pună măcar mâna pe localurile de vot. Căci iată cum se proceda pe atunci la alegeri:

Birourile electorale nu erau prezidate de magistrați, cum se face astăzi. Alegătorii veneau la localul de vot cu noaptea în cap și din sânul lor se alegea biroul, care urma să prezideze alegerile. De aceea, cei ce veneau mai de vreme și puteau pătrunde în localul de vot, alcătuiau biroul și deci conduceau alegerile.

Aici era rolul de căpetenie al poliției și al bandelor de bătăuși. Pentru a ne da seama ce mijloace au întrebuințat albi în alegerile dela 1875, este îndeajuns să spunem că, la alegerea pentru colegiul al treilea, guvernul a trimis, pe față, poliția să ocupe localurile de vot, deoarece la celelalte două colegii, roșii veniseră în număr mare și din vreme, așa că birourile electorale au fost alcătuite aproape numai din ei, mai ales la colegiul întâi. La colegiul al treilea însă, poliția a isbutit să pună mâna pe birourile culorilor de negru, galben și albastru, precum și pe cele două secții unde votau ruralii. În fața acestei terori, roșii n'au putut să-și asigure decât birourile din culoarea de roșu și verde.

Din această pricină străzile capitalei se însuflețiră încă de pe la ceasurile două din noapte, când albi și roși se luau la întrecere, care să pătrundă mai întâi în localul de vot. Când răsări soarele, toată lumea era în picioare, bătăușii din amândouă taberele se pândeau unii pe alții, câțiva cu capetele sparte și fuseseră duși la spital. Popă Take, un alt faimos bătăuș al guvernului, fusese silit să treacă Dâmbovița cu piciorul, căci altfel roșii puneau mâna pe el și Dumnezeu știe dacă ar mai fi scăpat cu oasele întregi, iar străzile forfoteau de lume, ca la zile mari...

Dela cele dintâi ceasuri ale dimineții începură să se verse valuri-valuri în spre Primărie și aproape toți veneau cu bâte, cu măciuci, cu reteveie. Dar aceasta nu miră pe nimeni, deoarece pe vremea aceea, în zilele de alegeri, aproape nu vedeai om pe stradă, care să nu fie înarmat cel puțin cu un baston de grosimea unui picior de scaun.

Pe la unsprezece veni apoi și faimosul Ilie Geambașul, însoțit de vreo treizeci de bătăuși de ai lui.

El se repezi în fața Primăriei, scoborându-se ca un vârtej de pe Podul Mogoșoaii și credincios obiceiului său, își anunță venirea, cu o salvă de împușcături, menite

să bage groaza în bătaușii roșiilor și în aceia cari se găseau prin apropierea Primăriei.

Se prea poate ca, toată groaza pe care bătaușul o răspândea în mijlocul populației, să nu se fi datorat, decât numai acestui soi de sperietori, oamenii, mai liniștiți pe vremurile acelea, fiind ușor impresionați.

Când ajunse în fața Primăriei și văzu adunați acolo vreo două mii de cetățeni, Geambașul, în loc să cadă pe gânduri, începu să-i batjocorească pe roșii, cum îi venea la gură, născocind mereu câte o nouă și grosolană injurătură pentru fiecare dintre fruntașii lor.

Mulțimea însă se mărgini să murmure, ca de obicei și Geambașu putu să-și facă mendrele în voie.

După ce dădu o raită în jurul localului Primăriei și se încredință că nici o bandă roșie nu era prin apropiere, își rândui oamenii pe lângă ospelul comunal, mai aruncă mulțimii câteva injurături, apoi îl luă pe Trancă Temelie, cel mai bun prieten al său, un adevărat uriaș, cu care în putere nimeni nu se putea măsura în București și porni în spre cârciuma „La Berbec”.

Când intră în cârciumă, Ilie Geambașul era gata beat. Se așeză la o masă cu Trancă Temelie și încă doi bătauși „mai de seamă” pe care-i găsisese acolo și cârciumarul începu să aducă, clondir după clondir, căci afară era căldură mare și bătaușii aveau o sete ce părea că nu se poate stinge cu toate butoaiele din pivnița cârciumii.

În timpul acesta, în jurul Primăriei rândurile mulțimei se îngroșeau necontenit și cum în curând oamenii adunați acolo nu mai puteau încăpea pe piațeta din fața ospelului comunal, se alcătuiră alte două tabere, una în piață și alta pe Șerban-Vodă, mai în sus.

Pe la amiazi cele trei tabere laolaltă numărau peste zece mii de oameni, o mulțime cu totul neobișnuită pentru acele timpuri.

Atunci își făcu apariția și Vasile, fostul tovarăș al Geambașului și fratele mirelui, a cărui mireasă bătaușul voise s'o siluiască în ajun.

Vasile era din zorii zilei pe lângă Primărie. Nu se arătase însă, deoarece știa că, de îndată ce va fi văzut de Geambașu, sau de oamenii acestuia, încăierarea va începe. Ori, Vasile nu voia să strice prin pripeală un

plan atât de bine înjghebat, ca acela pe care îl pusese la cale în noaptea trecută.

El se ascunse prin piață, până către amiazi, când văzând miile de oameni adunați, hotărî să iasă la iveală, spre a da semnalul de atac.

Niciodată n'ar fi crezut Vasile că ațâțarea lui va prinde asemenea rădăcini și că furia împotriva fostului său șef se va manifesta într'o măsură atât de nebănuită. Dar de mult așteptau bieții bucureșteni pe omul curajos, care să îndrăsnească să se pună în fruntea lor, pentru a-i conduce la pedepsirea nemernicului, care ani de zile terorizase capitala, până în cele mai îndepărtate mahalale ale sale.

Când Vasile se ivi dintr'o prăvălioară de brânzeturi din piață, alături de fratele său Mihai, amândoi fiind înarmați cu reteveie, cu pumnale și cu câte un revolver, mulțimea izbucni în urale, ca și când ar fi fost vorba de cine știe ce fruntaș popular al țării.

Inflăcărarea cetățenilor era atât de mare, încât Vasile nici nu mai încercă să le țină vreo cuvântare, ci așezându-se în fruntea lor, porni înspre Primărie, pentru a se uni cu celelate mii de oameni de acolo.

În câteva clipe, piațeta din fața Primăriei nu mai era decât o mare de oameni, cari strigau, amenințau și huiduiau cu atâta patimă, încât chiar și roșii, cari se găseau în localul Primăriei, începură să se teamă, ca nu cumva mulțimea infuriată să se dedea la desordini, ce n'ar mai fi putut fi stăpânite de nimeni.

De unde să știe fruntașii roșii, că cei zece mii de oameni, cari se găseau în fața ospelului comunal, nu veniseră pentru a manifesta împotriva guvernului, nu veniseră pentru a zădărinici măsluirea alegerilor, nu veniseră pentru a demonstra că țara era alături de aceia, cari voiau s'o scape de sub jugul păgân, ci se adunaseră acolo pentru a pedepsi un singur om, unul singur, care însă făcuse mai mult rău bucureștenilor, decât ar fi putut face o întreagă armată de vrăjmași.

Era poate neomenesc, laș chiar, ca o mulțime de zece mii de oameni să pornească împotriva unuia singur. Nu trebuie să uităm însă că, acest unul singur, acest Ilie Geambasul, săvârșise atâtea păcate, batjocorise atâtea

familiei și își făcuse atâți dușmani, încât dacă ar fi venit toți aceia, cari au avut ceva de suferit de pe urma fără-delegilor lui, nu se știe, dacă în tot orașul ar mai fi rămas acasă, afară de boeri, firește, câteva sute de oameni, cari să n'aibă a-i cere socoteală pentru vreo ticăloșie.

Câțiva din bătaușii săi, alergară până la cârciumă, să-l vestească, cum că în fața Primăriei se adunase o mulțime cum nu se mai văzuse până atunci și să-l întrebe dacă nu era necesar să se anunțe armata și mai ales, dacă nu era bine, ca banda să dispară deocamdată din partea locului, deoarece era neîndoelnic că în caz de atac, bătaușii n'ar fi putut ține piept miilor de cetățeni înfuriați.

Cu toate că era beat, dar având încă trează în minte înfrângerea din ajun, când pentru prima oară poporul a îndrăznit să se revolte împotriva lui, Geambașul se cam sperie și era vădit că, inclina să fie de părerea oamenilor săi, adică, să dispară deocamdată din jurul Primăriei și să ceară ajutorul armatei.

— Cum mă Ilie — strigă însă Trancă Temelie, om ambițios și increzut peste măsură în puterea sa, într'adevăr uriașă — noi, cari ani de zile am fost spaima Bucureștilor, noi, cari adeseori am fost preferați chiar armatei, când era vorba să-i băgăm în sperieți pe alegători, tocmai noi să dăm bir cu fugiții, să ne speriem de o mână de nemâncați ?

— Măi, Trancă — zise Geambașu, clătinând din cap — tu n'auzi, că de data asta nu mai este vorba de o mână de oameni, ci de zece mii ?

— Vezi-ți de treabă Ilie — răspunse Trancă, râzând — zece mii de oameni n'are toată capitala ! S'au speriat nătăfleții ăștia și daia li se pare că sunt atât de mulți ! Dar să poștească, dacă le dă mâna ! În cinci minute n'am ce alege din ei toți !

Ilie Geambașul avea însă o presimțire și tare ar fi vrut să se știe cât mai departe de Primărie. Dar nu-i dădea mâna să se arate fricos, tocmai el, capul bandei, și de aceea, mai mult din mândrie, decât din convingere, le răspunse oamenilor săi, să se înapoeze la locul lor și să vină să-l cheme, numai atunci, când se va îngroșa gluma.

Bătăușii plecară, dar n'apucară să se mai întoarcă, spre a-și înștiința căpetenia, că mulțimea pornise înspre cârciumă, fiindcă, în vreme ce ei se înapoiară la primărie pe malul Dâmboviței, spre a nu fi întâmpinați de mulțime, aceasta pornise în frunte cu Vasile, pe străduța ce tăia atunci hala de zarzavat de astăzi. Așa că atunci, când își dădură seama bătaușii că miile de oameni porniseră după geambașul, nu-l mai putură înștiința pe acesta, deoarece toate străzile din jurul cârciumii erau ticsite de oameni, cari urlau, strigau și amenințau, răsucind în mâini ciomege, reteveie sau chiar pari smulși din ulucile, cari mărgineau malurile Dâmboviței.

Când gălăgia infernală de afară pătrunse și în cârciumă, Geambașul sări dela masă și ieși până la ușă. Acolo însă, picioarele i se tăiară, deodată și îngrozit, cum nu l mai văzuse nimeni până atunci, se întoarse înspre Trancă și-i strigă :

— Trancă... dracul ne-a luat ! O mulțime cum n'am mai văzut decând sunt pe lume, a ocupat toate străzile și se găsește la cincizeci de pași de cârciumă !

— Să poftească... să poftească — răspunse Trancă, râzând nepăsător, fără ca măcar să-și fi dat osteneala să se ridice dela masă, pentru a vedea și el cu ochii lui, ceeace îl îngrozise atâta pe Geambașu. — Mă miram eu de ce mă mănâncă palma și de ce pumnii mei n'au astâmpăr ! O să mi-i scarpin puțin de coastele popândăilor cari nu-și văd de treburi, pe acasă !

— Măi Trancă — răspunse Geambașul, venind lângă tovarășul său de mișelii — mie nu-mi miroase a bine ! Măi, ăștia și-au luat nasul la purtare și nu m'aș mira de loc, dacă ne-am vedea atacați de toți golani de afară. Eu zic că, față de numărul nemaipomenit de mare al derbedeilor, ar fi bine să ne facem nevăzuți prin ușa de din dos, cât mai este timp.

Dar Trancă nici nu vru să audă de așa ceva. Dimpotrivă, începu să-l ia în zeflema pe Geambașu, că e fricos, că se teme de umbra lui, că spaima îl face să vadă mai mult decât este în adevăr.

Dar în vreme ce Trancă încerca să-l convingă pe Ilie Geambașu, mulțimea se apropie atât de tare de cârciu-

ma, încât acuma strigătele ei puteau fi auzite răspicat de cei dela Berbec.

Și aceste strigăte erau :

— Jos Geambașul!... Să sfârșim cu bătașul!... Să viară pângăritorul copilelor noastre!...

Geambașul se făcu galben-verde, ochii lui începură să caute ușa ce dădea în spatele cârciumii și fără a mai sta pe gânduri, se repezi în spre ea, o deschise și ieși, în hohotele de râs ale lui Trancă Temelie și a celorlalți mușterii din cârciumă.

Peste câteva clipe însă, Ilie Geambașul se înapoie, înjurând și blestemând.

Incercase să fugă pe din dos, dar când să iasă din clădire, văzu că mulțimea pătrunsese până chiar și în grădina cârciumei, fără îndoială, pentru a tăia orice putință de scăpare celor dinăuntru.

Urletele și răcnetele miilor de cetățeni sunau în urechile Geambașului ca trâmbițele zilei de apoi.

Acum bătașul își mușca degetele că nu ascultase de oamenii săi și nu părăsise cârciuma cât mai fusese vreme. Acuma însă era prea târziu.

Pin ferestrele deschise, cele dintâi rânduri ale mulțimei începură să se zărească, înaintând ca un puhoi, împotriva căruia nu se putea ridica vreun stăvilar.

Trancă Temelie, dându-și acum și el seama că, nu mai era glumă, se ridică dela masă și se îndreptă în spre ușa, în pragul căreia rămase câteva clipe cu mâinile în șolduri, măsurând mânios valurile celor cari se revărsau în spre cârciumă.

Apoi, reveni înăuntru și strigă :

— Ilie... Măi Ilie, s'a îngroșat gluma măi!... Scoală dracului de acolo și pregătește-te, căci asăzi e rost de o încăerare cum nu s'a mai văzut!... Dar scoală odată, ce naiba ! Te-ai apucat să-mi bocești ca muierile?...

Cereți mâine FASCICOLA No. 12 tuturor chioșcarilor și depozitarilor de ziare.